

Kirkekultur.nu og erfaringer fra folkekirken i coronaperioden

FUV har undersøgt, hvordan folkekirken har håndteret nedlukningen pga. corona. Undersøgelsens resultater præsenteres i rapporten: "Når folkekirken skal spille efter reglerne – men uden for banen", som offentliggøres medio november 2020.

Hvad indeholder den samlede rapport?

Hvad foregik der egentlig i den nationale taskforce og i kirkegårdstaskforce? Hvem traf de ledelsesmæssige beslutninger ude i de enkelte sogne? Hvad skete der af online aktiviteter og gudstjenester? Hvilken teologi kom frem i online prædikener? Hvad har befolkningen af forventninger og ønsker til folkekirken i en krisesituation som corona? Hvad fungerede, og hvad gik galt i den fælles folkekirkelige kommunikation om de løbende opdaterede retningslinjer?

Læs svarene i rapporten, der også er forsynet med et idékatalog over nye tiltag i andre kroge af folkekirken end de sogne, man på forhånd har kendskab til.

Formålet med undersøgelsen var:

- at tage ved lære af erfaringerne i tilfælde af en ny eller langvarig (delvis) nedlukning
- at høste frugterne af de mange nye tiltag, der skete i denne usædvanlige periode i dansk kirkeliv.

Vi har undersøgt perioden fra nedlukningen og frem til umiddelbart efter genåbningen.

Hvilke resultater er særligt relevante for medlemmer af Kirkekultur.nu?

Der er tale om en omfangsrig rapport. Vi har derfor valgt at samle en række pointer, som vi mener er af særlig relevans for jeres medlemmer for at lette læsningen.

Online aktiviteter i fire provstier (2A)

- Præster blev, i samarbejde med organister og andre kirkelige medarbejdere, hovedpersonerne i de fleste online aktiviteter. Det var især unge præster og bypræster, som gik online. Digital kommunikation kræver ofte nye kommunikationsformer i forhold til de vanligt anvendte i folkekirkeligt regi. Det at skabe interaktive fællesskaber var udfordrende for mange sogne i folkekirken.
- De digitale fællesskaber fungerer, ud fra aktivitet og involvering, bedst, når de er baseret på et personligt møde fx via en personlig Facebookside. Den personlige Facebookprofil har til gengæld den ulempe, at denne profil (fx præsten) bliver lig med folkekirken.
- Der var en skævhed i forhold til teknisk assistance. Nogle præster stod alene med produktion af onlineindhold, mens andre fik mobiliseret ressourcer til nærmest professionelle gudstjenester.

Gudstjenester i kirkekalenderen på sogn.dk (2B)

- Aktiviteterne i kirkekalenderen dækker ca. 80 % af folkekirkens sogne. Sognene registrerede i kirkekalenderen seks onlinegudstjenester 15. marts, som var den første søndag efter nedlukningen. Vi ved fra manuelle internetsøgninger, at ca. 58 gudstjenester blev lagt på nettet omkring 15. marts. Der er således foregået mange online gudstjenester, som tilsyneladende ikke er blevet annonceret ad den vanlige kanal, som Kirkekalenderen er i mange sogne. Påskedag, 12. april, var den søndag, hvor der var det største antal online gudstjenester: 201 registrerede i Kirkekalenderen, og i alt 277 onlinegudstjenester, når de manuelt indsamlede tælles med.

- I alt meldte 15 % af folkekirkens sogne ind i Kirkekalenderen, at de havde onlinegudstjenester påskedag.

Befolkningens holdning til folkekirken (4A)

- 53 % af befolkningen (både medlemmer og ikke-medlemmer) ser gerne, at folkekirken er til stede i samfundet efter en katastrofe.
- I spørgeskemaets åbne svar er der ved nedlukningen flere respondenter, der betoner ønsket om en folkekirkelig indsats på nationalt og internationalt niveau. Før 12. marts fokuserede respondenternes åbne svar i højere grad på personlige og lokale kriser.
- Befolkningen bliver ikke mere troende i coronaperioden.
- Folkekirkemedlemmerne fokuserer efter nedlukningen 12. marts mere på kirkens sociale arbejde, de kirkelige bygninger og retten til kirkelige handlinger som grunde til deres medlemskab, end de gjorde i perioden op til nedlukningen.
- Tallene er indhentet gennem samarbejde med Danmarks Statistik.

Spørgsmål til drøftelse ud fra undersøgelsen

- **Informationsvakuum ved brat nedlukning:** Ved nedlukningen af samfundet 11. marts om aftenen oplevede flere af interviewpersonerne i undersøgelsen, at der opstod et informationsvakuum, især for dem der stod med begravelser den efterfølgende dag. Hvordan kan man tage højde for de mest akutte situationer, hvad angår kirkelige handlinger, ved en eventuel kommende, akut nedlukning af folkekirken?
- **Kommunikation:** Stifternes kommunikationsfolk fik til opgave sammen med kommunikationsmedarbejdere fra kirkemusikskolerne og Landsforeningen af Menighedsråd at kommunikere de fælles folkekirkelige, landsdækkende retningslinjer, som løbende blev opdateret. Havde kommunikationsgruppen den rette sammensætning, eller kunne der med fordel inddrages flere aktører som fx kirkemusikernes eller kirke-kulturmedarbejdernes fagforeninger med det formål at få opdaterede informationer hurtigt ud til medlemmerne?
- **Besværlig adgang:** Flere interviewpersoner oplever, at kommunikationsplatforme som fx hjemmesider eller intranet ikke passer til brugernes behov. Kan information, der lægges på den Digitale Arbejdsplads (DAP) eller sendes ud på stifternes hjemmesider som vejledning fra biskopperne, tage hensyn til, om brugeren tilgår information fra mobiltelefon eller pc?
- **DAP:** Det er vigtigt at være opmærksom på, at krav om login med NemId på DAP kan virke som en barriere for at tilgå kommunikationen. Kan tilgangen lettes, så det sker uden NemId?
- **Uigennemskuelige opdateringer:** Kirkeministeriets FAQ på folkekirkenspersonale.dk og stifternes hjemmesidekommunikation opleves af nogle brugere som uigennemskuelig i forhold til, hvad der er nyeste opdatering af retningslinjer. Kan informationsmængden omstruktureres, så det fremgår, hvad der er nyeste og dermed gældende retningslinjer?
- **Provsten som nøgleperson:** Provsten opleves som omdrejningspunkt for god, særligt mundtlig kommunikation via telefon, online og fysiske møder, og har fungeret som en 'lokal taskforce' for både præster og menighedsråd. Provstens funktion byggede på hyppig opdatering på nye retningslinjer, særligt gennem onlinemøder med biskop og stiftskontorchef. Hvordan skal provstens rolle være i en eventuel ny nedlukning eller periode med flere restriktioner? Kan provsten tænkes som en lokal taskforce, og hvilke tiltag vil det kræve fra stifter og Kirkeministerium?

- **Befolkningen mener, der er behov for en nationalt samlede folkekirke:** Over havdelen af befolkningen (inklusive ikke-medlemmer) ønsker, at folkekirken skal være til stede efter en katastrofe. Kunne ønsket imødekommes gennem en landsdækkende, TV-transmitteret gudstjeneste fx juleaften eller ved anden anledning, som kunne samle nationen? En national gudstjenstlig markering kunne ses som et supplement til de gudstjenester, som gennemføres i sognene, hvor kun et begrænset antal pladser er til rådighed.
- **IT-klasserum til konfirmationsforberedelse:** Det var uklart for mange præster, om de skulle afbryde konfirmationsforberedelsen eller gå online. Kan der skabes større klarhed om forventningerne ved en evt. ny nedlukning? Der mangler en GDPR-sikret IT-klasserumsløsning for konfirmationsforberedelsen i folkekirken i lighed med folkeskolen.

Hele rapporten kan i pdf-format tilgås via link:

<https://www.fkuv.dk/undersogelser-og-viden/projekter-undersogelser-og-rapporter/coronarapport>

Præsentation af den samlede rapport

Videnscenteret tilbyder Teamsmøder med præsentation af den samlede rapport i det omfang, ressourcerne tillader det.

Med venlig hilsen

Birgitte Graakjær Hjort

Center- og afdelingsleder, ph.d.